

València en cançons

Ruta literària

Manuel Badal i Bertolín

Albert Dols Domingo

Irene Faus Moltó

Índex

1. JUSTIFICACIÓ	2
2. CONTINGUTS	5
3. OBJECTIUS.....	7
4. ACTIVITATS	9
4. ATENCIÓ A LA DIVERSITAT	19
5. AVALUACIÓ	20
6. REFLEXIÓ FINAL.....	21
7. BIBLIOGRAFIA.....	22
8. ANNEXOS	23

1. JUSTIFICACIÓ

El treball que presentem a continuació proposa un model de ruta literària a partir d'una antologia de lletres de cançons que parlen de València, per a l'assignatura de Valencià: Llengua i Literatura. D'aquesta manera volem reivindicar el fet de poder treballar les lletres de les cançons com a part del gènere poètic, ja que en el món de la música té un espai molt important en la vida de l'adolescent. Per tant, veiem la música com una bona estratègia per fer arribar els continguts poètics de manera motivadora a l'alumnat. De pas, el treball també pretén donar a conèixer l'existència de grups que canten en català, com a mostra d'una llengua viva, real, també per a joves. Hem dissenyat una proposta d'aquestes característiques perquè apostem per donar a conèixer autors i músics actuals que permeten mantindre una relació directa amb l'alumnat. Hem procurat crear un ventall prou ampli d'estils musicals, per tal que tot l'alumnat se senta a gust en alguna o altra composició i així promocionar la música composta en la llengua pròpia del territori.

La seqüència didàctica té com a objectiu principal treballar la poesia amb l'alumnat de 4t d'ESO d'una manera engrescadora, i està ideada per a l'institut Isabel de Villena del Cabanyal de València. Totes les cançons parlen de València per tal que l'alumnat senta proper el text que analitza, i així poder fer després la ruta literària pels llocs que citen les cançons. Un detall no gratuït és que –tot i que la majoria de grups de música escollits siguen valencians (català sud-occidental)– també hi ha una representació de parla oriental continental (català sud-oriental) i de parla insular (balear). D'aquesta manera també s'aprofita per recordar temes de dialectologia treballats en el cursos anteriors.

La seqüència parteix dels objectius i continguts especificats al currículum de 4t d'ESO publicat al DOCV. D'altra banda si es volguera treballar en cursos inferiors, caldria adaptar les activitats «teòriques» que puguen presentar més dificultats per a un alumnat que no haja treballat anteriorment conceptes com la mètrica, la rima, els recursos literaris, etc. No obstant això, la resta d'activitats i en concret les activitats de preparació, són fàcilment adaptables a qualsevol nivell de l'ensenyament secundari. Cal només tindre en compte que demanen un domini bàsic de les TIC (recerca en línia, edició de textos, edició amb Movie Maker o semblants...), una

capacitat de síntesi i saber destriar entre fonts vàlides i no tan vàlides d'informació, és a dir, ser bàsicament crític amb el tractament de la informació.

El principal tret metodològic de la seqüència didàctica (SD) que presentem és la orientació clarament participativa de l'alumnat en el seu aprenentatge i el seu caràcter inductiu.

Hem seleccionat activitats que permeten als alumnes inferir els coneixements que han d'adquirir a partir d'exercicis pràctics, sempre amb la supervisió i dinamització del professor, i promovent la participació activa mitjançant una metodologia de treball que se centra en el treball en grup classe i en el treball en grups de tres persones. Considerem que si són ells mateixos i en treball cooperatiu els responsables d'esbrinar els conceptes teòrics que inclou la seqüència, és més probable que assimilien amb més facilitat els continguts. És per això que hem dissenyat una primera activitat per poder comprovar el grau de coneixements de què parteixen els alumnes i les següents activitats, partint del coneixement inicial, perquè vagen construint el seu coneixement amb el treball en classe guiats pel professor.

La SD ha estat programada per a una extensió temporal aproximada de 7 sessions. Tanmateix, la durada de cada activitat es pot veure afectada per diversos factors, com els coneixements previs de la classe sobre el tema tractat, la competència lingüística en català de l'alumnat, la diversitat lingüística i cultural a l'aula i la destresa (o manca de costum) de l'alumnat a l'hora d'enfrontar-se a activitats de caire inductiu i creatiu. Està previst així mateix, que determinades activitats les puguin acabar mitjançant treball col·laboratiu a casa si no han pogut finalitzar-les a l'institut (per exemple l'edició del videomuntatge).

Aquest treball va destinat a l'alumnat de 4t d'ESO de l'IES Isabel de Villena, centre ubicat al nord-est de la ciutat de València, concretament al barri del Cabanyal. Tot i que pertany a una comarca de predomini lingüístic català amb un bilingüisme ben palés, el barri del Cabanyal-Canyamelar té unes característiques molt concretes dins de la ciutat de València. Poble en el seu origen, va passar a ser un barri engolit per la gran ciutat. Els darrers anys del segle XX començaren a estudiar-se projectes per tal d'allargar l'avinguda de Blasco Ibáñez, fet que comportava l'enderroc de quasi dos mil habitatges. Aquest pla ha esdevingut una estratègia política per a gentrificar el barri. Tanmateix, actualment al Cabanyal hi ha

un alt índex de població immigrant i d'ètnia gitana, sectors que s'han integrat al territori en llengua castellana, i que ha provocat un augment de la conflictivitat.

Considerem que probablement en aquests contextos cal esmerçar més esforç d'incentivació en l'assignatura de llengua i literatura valencianes en el tractament, per exemple, de la poesia. A més, considerem bàsic, no només en l'aprenentatge de llengua i literatura, sinó també en la formació dels xiquets i les xiquetes com a membres de la societat, el coneixement de la seua ciutat, en un espai no tan immediat com és el seu barri marítim.

2. CONTINGUTS

- Mediació per a assegurar l'èxit de la comunicació oral i escrita. Actuació com a intermediari entre els interlocutors que no poden comprendre's de manera directa. Utilització de la interpretació oral i la traducció escrita, així com saber fer resums i paràfrasis de la llengua de l'emissor quan el receptor no comprén el missatge original. Utilització dels elements no verbals de la comunicació per a la comprensió perfecta de qualsevol interlocutor.
- Tècniques per a buscar informació en suports tradicionals (fitxes, biblioteques, etc.) i en nous suports (CD-ROM, DVD, Internet, etc.).
- Utilització de les biblioteques (del centre, de l'entorn i virtuals) i de les tecnologies de la informació i la comunicació de manera autònoma per a la localització, selecció i organització d'informació.
- Ús autònom de diccionaris i correctors ortogràfics sobre textos en suport digital.
- Presentació de la informació. Tractament informàtic de textos.
- Interés per la bona presentació dels textos escrits, tant en suport de paper com digital, i respecte per les normes gramaticals, ortogràfiques i tipogràfiques (titulació, espais, marges, paràgrafs, etc.).
- Identificació i ús de les variacions que adopten les formes díctiques en relació amb les situacions de comunicació.
- Presentacions orals clares i ben estructurades sobre temes relacionats amb l'activitat acadèmica o l'actualitat social, política o cultural, que admeten diferents punts de vista i diverses actituds davant d'estos, utilitzant el suport de mitjans audiovisuals i de les tecnologies de la informació i la comunicació.
- Intervenció activa en les situacions de comunicació pròpies de l'àmbit acadèmic, especialment en les propostes de planificació de les activitats i en la presentació d'informes de seguiment i avaluació dels treballs.
- Actitud de cooperació i de respecte en situacions d'aprenentatge compartit.
- Coneixement i ús de les estratègies i les normes per a l'intercanvi comunicatiu: escolta atenta, exposició clara, respecte del torn de paraula; participació fent aportacions, control de la impulsivitat, comentaris orals i judici personal respectuosos amb les sensacions, les experiències, les idees, les opinions i els coneixements dels altres, i atenció a les fórmules de cortesia.

- Utilització de la llengua per a prendre consciència dels coneixements, les idees i els sentiments propis i per a regular la conducta d'un mateix.
- Comprensió de textos de l'àmbit acadèmic, amb especial atenció a la consulta, en diversos suports, de diccionaris, glossaris i altres fonts d'informació, com ara enciclopèdies i pàgines web educatives.
- Actitud reflexiva i crítica respecte a la informació disponible davant dels missatges que impliquen qualsevol tipus de discriminació, incloent-hi la manifestació de prejudis lingüístics.
- Situació actual del valencià.
- Trets principals de les varietats geogràfiques del català
- Consideració del valencià com a idioma propi de València, apte per a tot tipus d'usos funcionals i vehicle necessari de cultura.
- Acceptació de la conveniència i la necessitat de dominar el valencià a València.
- Incorporació del valencià en tots els àmbits d'ús de la llengua i per a qualsevol funció comunicativa, en un procés de compromís personal en la recuperació cultural i la normalitat lingüística.
- Respecte per les sensacions i pels sentiments, les experiències, les idees, les opinions i els coneixements expressats pels parlants d'altres llengües.
- Ús d'un llenguatge no discriminatori i respectuós amb les diferències lingüístiques, culturals, ètniques o de gènere.
- Actitud de rebuig davant dels usos discriminatoris de les llengües per raons de classe, lingüístiques, culturals, ètniques o de gènere, i davant d'estereotips i prejudis sobre les varietats lingüístiques i sobre els seus parlants.
- Consciència positiva de la diversitat lingüística i cultural existent en el context social i escolar, com a manifestació enriquidora a la qual s'aporta i de la qual es participa; condició necessària per a la integració adequada de les persones procedents d'altres països, societats i cultures.
- Coneixement dels diferents registres i dels factors que incideixen en l'ús de la llengua en distints àmbits socials, i valoració de la importància d'usar el registre adequat segons les circumstàncies de la situació comunicativa.
- Lectura en veu alta: el vers. Pauses, entonació i expressivitat.
- Desenvolupament de l'autonomia lectora i valoració per la literatura com a font de plaer i de coneixement d'altres mons, temps i cultures.

3. OBJECTIUS

1. Treballar la poesia d'una manera motivant.
2. Reivindicar les lletres de les cançons com a subgènere literari de la poesia.
3. Donar a conèixer l'existència de grups que canten en valencià (llengua viva, real).
4. Conèixer la diversitat lingüística de la llengua catalana i valorar-la com un patrimoni que ens enriqueix a tots.
5. Identificar els trets lingüístics propis de distints usos geogràfics, socials i estilístics del valencià, per mitjà de l'observació directa i la comparació de produccions diverses.
6. Rebutjar els usos discriminatoris de les llengües per raons de classe, lingüístiques, culturals, ètniques o de gènere, i davant d'estereotips i prejudicis sobre les varietats lingüístiques i sobre els seus parlants.
7. Tindre una consciència positiva de la diversitat lingüística i cultural existent en el context social i escolar, com a manifestació enriquidora a la qual s'aporta i de la qual es participa, condició necessària per a la integració adequada de les persones procedents d'altres països, societats i cultures.
8. Respectar els pensaments i les opinions dels companys, i contribuir a l'enriquiment intel·lectual col·lectiu de la classe amb intervencions raonades i argumentades.
9. Ser capaç de redactar en un llenguatge correcte, d'adaptar-se a l'estil requerit, i de fer-ho d'acord amb la normativa vigent del català.
10. Expressar-se en un valencià fluid i correcte, de manera oral i escrita.
11. Tindre una capacitat adequada de comprensió, tant oral com escrita, i saber destriar-ne la informació vàlida i rellevant, per tal d'incorporar-la als seus coneixements.
12. Utilitzar les biblioteques, les tecnologies de la informació i la comunicació de manera autònoma per a la localització, selecció i organització d'informació.
13. Fomentar la creativitat mitjançant l'ús de les TIC.
14. Comprendre textos de l'àmbit acadèmic, amb especial atenció a la consulta, en diversos suports, de diccionaris, glossaris i altres fonts d'informació, com ara enciclopèdies i pàgines web educatives.

15. Donar a conèixer als alumnes l'entorn on viuen i conscienciar-los de la importància del patrimoni lingüístic i cultural.
16. Fer veure als estudiants que també es pot aprendre d'una manera divertida i diferent.
17. Treballar la lectura en veu alta. Ensenyar als alumnes a fer correctament les pauses, a entonar i a que adquirisquen expressivitat.
18. Establir relacions interdisciplinars, en aquest cas entre la llengua-literatura i la música.
19. Desenvolupar una actitud i un comportament madur, i responsabilitzar-se de les accions

4. ACTIVITATS

ACTIVITAT	ORGANITZACIÓ	RECURSOS	TEMPS	OBJECTIUS
AP 1 Presentació de la ruta i teoria sobre poesia	Grup classe	Recursos per a escriure	55 minuts	1, 2, 9, 15, 18,
AP 2 Breu teoria sobre el videolit	Grup classe	Ordinador connectat a un projector i a un sistema de so	20 minuts	1, 13, 16, 18
AR 3 Recerca d'informació dels llocs que visitarem	Grups reduïts	Ordinadors i projector	35 minuts	10, 11, 12, 14, 15, 19
AR 4 Anàlisi de les cançons	Grups reduïts	Dossier de cançons	55 minuts	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8, 10, 18
AR 5 Taller declamació, preguntes de creació i informació prèvia a l'eixida	Grup classe	Projector, cançó "I tu, sols tu"(El Diluvi), mapa de ruta i autorització	55 minuts	1, 10, 16, 17, 18
AR 6 Ruta literària	Grups reduïts	Dossier de cançons i càmera de fotos	6hores 10 minuts	1, 2, 3, 8, 10, 15, 16, 17, 18, 19

AR 7 Taller de creació d'un muntatge poètic audiovisual (videolit)	Grup classe	Ordinadors amb Movie Maker i pendrive	55 minuts	1, 13, 16, 18
AA 8 Visualització crítica i presentació dels muntatges	Grup classe	Ordinador connectat a un sistema de so i pendrive	40 minuts	1, 10,13, 16, 17, 18, 19
AA 9 Autoavaluació	Grup classe	Qüestionari	15 minuts	9, 10, 18, 19

AP 1. Presentació de la ruta i teoria sobre poesia

Durada: 55 minuts

Materials: recursos per a escriure.

Organització: grup classe

Descripció: en la primera part de la sessió, el docent fa una presentació de l'activitat planificada: una ruta literària per la ciutat de València a partir de cançons. L'alumnat treballarà el gènere poètic mitjançant les lletres de nou cançons en valencià, en les quals apareixen llocs concrets de la ciutat. El dia acordat, els estudiants i el docent faran una ruta a peu marcada pels carrers, torres o places que apareixen a les cançons, la majoria situats al centre històric, la qual cosa mostrarà als xiquets una nova manera més dinàmica de treballar la literatura i els ajudarà a redescobrir la seua localitat. A cada punt de la ruta, els alumnes donaran informació sobre el lloc en el qual es troben, recitaran la cançó treballada prèviament i, tot seguit, un músic que ens acompanyarà la interpretarà.

El fet d'avançar als alumnes informació sobre la ruta literària dies abans de dur-la a terme permet que els xiquets tinguen una actitud més positiva a l'hora de treballar i participar en les sessions prèvies a l'eixida, ja que saben que la faena serà recompensada amb una activitat diferent i innovadora.

Durant la segona part de la sessió, el docent farà una explicació teòrica d'algunes nocions bàsiques que els alumnes hauran de recordar o aprendre abans de treballar les cançons. Primer de tot, començarà relacionant la poesia amb la música, recorrent a la poesia trobadoresca, musicada pels joglars, ja que els músics actuals representen els trobadors moderns. Després, explicarà la mètrica, disciplina que s'encarrega de l'estructura rítmica dels versos i la seua tècnica de composició, i els recursos literaris més freqüents en les composicions poètiques: al·literació, al·legoria, antítesi, anàfora, comparació, enumeració, hipèrbaton, hipèrbole, metàfora, etc. Per últim, s'explicaran els tòpics literaris, concretament els temes que solen aparèixer en les composicions poètiques i en les cançons (territori, amor, pas del temps, lluita, crítica, etc.).

AP 2. Breu teoria sobre el videolít.

Durada: 20 minuts.

Materials: ordinador connectat a un projector i a un sistema de so.

Organització: grup classe

Descripció: breu descripció teòrica sobre el videolít: Un videolít és una càpsula audiovisual que s'articula a partir d'un text literari (en aquest cas, la lletra d'una cançó treballada com a element poètic) i a través d'un projecte de creació s'inclou en les estratègies d'aprenentatge actiu.

Després de l'explicació, visualitzem l'exemple ([enllaç de Youtube](#)) per tal que vegen més clarament què és i què volem que facen. S'explicarà també que aquestes creacions, que es faran a classe, es creen amb programes d'ordinador molt senzills, com ara Windows Movie Maker, o Kino, que és de programari lliure.

Després de la visualització de l'exemple, en grup-classe, procedirem a identificar i relacionar els diferents elements del muntatge amb el text poeticomusical (metàfores amb el referent visual corresponent o seqüències d'imatges que volen transmetre un determinat sentiment, etc.).

És important fer totes eixes explicacions com a activitat prèvia, ja que una vegada es troben davant del text, ja poden anar pensant en les imatges que els hi agradaria transmetre i, alhora, que vagen fent les fotografies.

Així doncs, abans de repartir les cançons per petits grups de tres persones, se'ls explica que caldrà capturar imatges (fotografiar) més que no pas descarregar-

se-les d'Internet, i caldrà gravar l'àudio a través de l'ordinador o amb el telèfon mòbil. Eixes tasques les hauran de fer a casa, ja que a classe, després de la ruta literària, drem a terme la creació del muntatge (videolit).

Abans d'acabar la classe, es repartiran les lletres de les cançons per grups heterogenis de tres persones, per tal que les escolten a casa i comencen a motivar-se amb el tema.

AR 3. Recerca d'informació dels llocs que visitarem

Durada: 35 minuts

Materials: ordinadors i projector.

Organització: grups reduïts

Descripció: en aquesta sessió, el docent i l'alumnat es dirigiran a la sala d'ordinadors per a realitzar una activitat mitjançant l'ús d'Internet. Els alumnes utilitzaran l'ordinador individualment per a buscar informació sobre els punts on es faran les parades durant la ruta. Cada alumne haurà de treballar el lloc que apareix en la seua cançó i haurà de buscar informació de caire històric, simbòlic o aspectes curiosos que puguen ser d'interés. La majoria dels llocs són carrers, barris i monuments emblemàtics amb certa ressonància dins la ciutat, i per això ens sembla interessant que els estudiants els coneguen. A més, dins l'era digital en la qual ens trobem, és important que els alumnes dominen la recerca d'informació a les xarxes, i és per aquest motiu que cal treballar-la a l'aula, de manera guiada, perquè els alumnes aprenguen quines són les fonts d'informació més fiables i prestigioses.

Una vegada realitzada aquesta tasca, els tres components de cada grup es reuneixen per a intercanviar tota la informació que han trobat, i parlar sobre què és allò que consideren més interessant. Posteriorment, durant l'activitat de la ruta, cada grup explicarà a la resta de la classe tot allò que sap sobre el punt treballat.

Els nou llocs que treballaran els alumnes són: el Cabanyal, el carrer de Cavallers, les Torres dels Serrans, el carrer Sant Vicent, el Parterre, el carrer dels Teixidors, el carrer Sant Agustí, les Torres de Quart i el llit vell del Túria.

AR 4. Anàlisi de les cançons

Durada: 55 minuts

Materials: dossier de cançons

Organització: grups reduïts

Descripció: durant els primers trenta minuts, els xiquets analitzaran la lletra (mètrica, recursos literaris, tema i argument) d'un dossier de cançons que repartirà el docent, i hauran de fer-ho aprofitant els materials i la informació explicada a classe anteriorment.

Les cançons seleccionades són: “Quan caminàvem” d’Apenca, “Alenar” de Maria del Mar Bonet, “La vida sense tu” d’Obrint Pas, “València, 9 d’octubre” de Pau Alabajos, “Camals mullats” de La Gossa Sorda, “Carrer dels Teixidors” de Mesclat, “Història d’un amor alternatiu” d’Andreu Valor, “Màquina avant” de Vertigen i “Del saler” d’Al Tall. El motiu de la tria d’aquests grups de música, majoritàriament valencians i d’actualitat, és la voluntat que els xiquets descobrisquen que hi ha música en la seua llengua i per a un públic juvenil, i així puguen gaudir-la i sentir-se’n identificats.

Una vegada finalitzat el temps establert per a la realització de l’activitat, l’alumnat farà una posada en comú de tota la informació que ha trobat, per veure quines temàtiques i figures literàries són les més freqüents a les deu cançons. També compartiran amb els companys l’argument i explicaran què és allò que els transmet la composició. A més a més, el docent pot comprovar si han assolit els coneixements explicats prèviament mitjançant l’observació.

AR 5. Taller de declamació, preguntes de creació i informació prèvia a l’eixida

Durada: 55 minuts

Materials: projector, fotocopia de la cançó “I tu, sols tu” del Diluvi, mapa de la ruta i autorització.

Organització: grup classe

Descripció: abans de l’arribada del dia de la ruta literària, en què els alumnes hauran de recitar les cançons corresponents, treballarem la declamació i el docent explicarà pautes que els estudiants hauran de seguir per tal de realitzar la tasca correctament. Aquesta activitat, no només ensenyarà als estudiants com recitar un

poema adequadament, sinó que també servirà a l'alumnat perquè millore la lectura en veu alta i es desinhibisca a l'hora de parlar en públic.

Algunes idees importants que el professor explicarà als estudiants són: la importància de parlar fort, clar i de manera expressiva; l'articulació de les paraules de manera ben marcada; l'exageració en l'obertura de la boca i el moviment dels llavis; el llenguatge corporal expressiu; o la velocitat lenta de lectura. A continuació, amb la lletra de "I tu, i sols tu" del Diluvi, una cançó que anima a perdre la por i a tindre confiança en un mateix, el docent farà una recitació davant la classe per mostrar als xiquets la manera com fer-ho, una mica teatralitzada, per tal de fer-ho més amé. Després, per grups de sis persones, els alumnes reciten el poema conjuntament, imitant l'actuació de la figura docent.

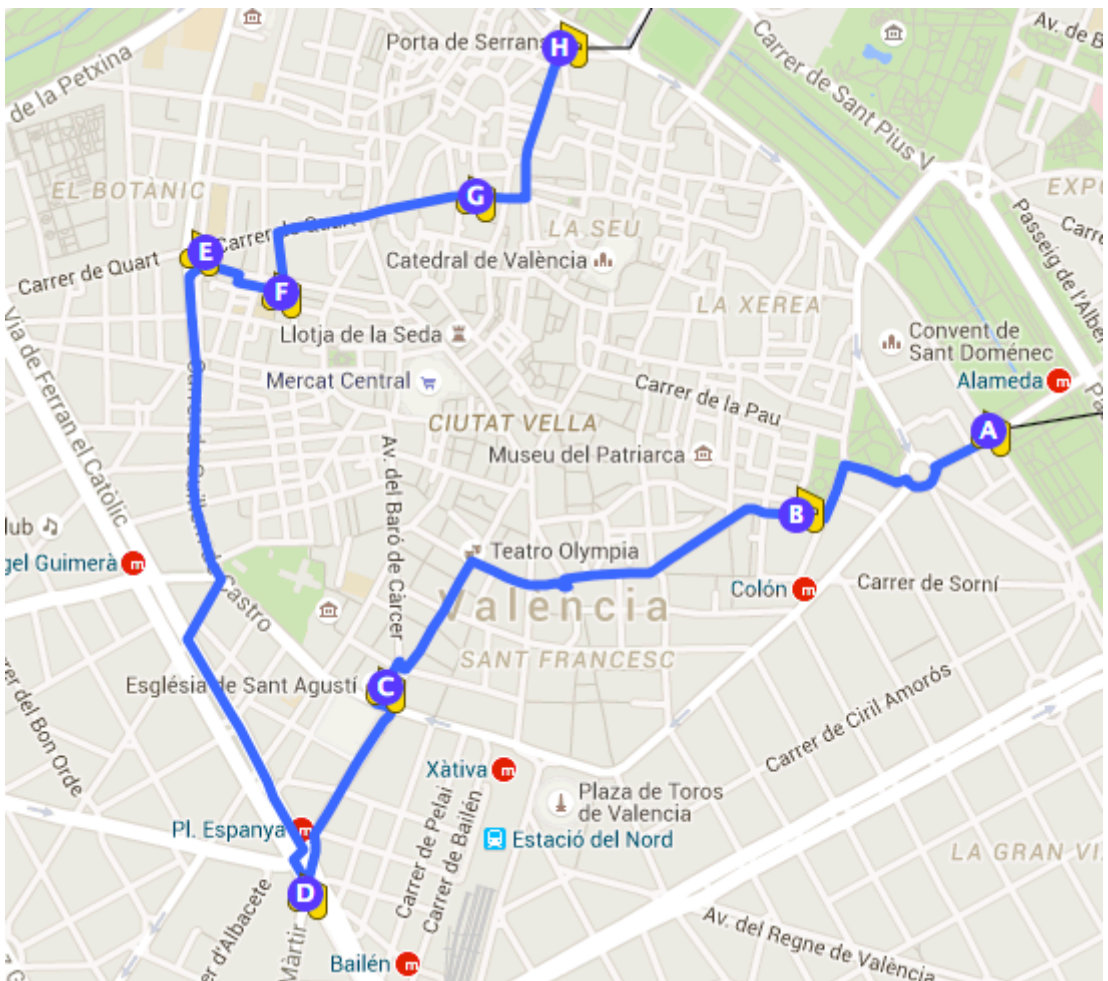
A continuació, es generarà un xicotet debat sobre si pensen que és fàcil escriure un poema o una cançó, si ells i elles n'han escrit alguna volta, de què parlen les seues cançons preferides, etc. Açò ens servirà per a introduir la següent activitat: primer de tot se'ls explicarà que en l'últim punt de la ruta ens acompanyarà el lletrista i cantant d'Obrint Pas, Xavi Sarrià. Per aquest motiu, cada petit grup prepararà una pregunta sobre el procés de creació. Després es posaran en comú per tal que no es repetisquen.

Durant els últims vint minuts de la sessió, s'explicaran algunes qüestions importants prèvies a l'eixida. En primer lloc, el docent mostrarà en la pissarra digital el mapa personalitzat en què els alumnes podran observar el recorregut que faran i els punts on hauran de fer les parades. Com que són joves i faran fotografies amb el mòbil, se'ls recomanarà que si en pengen alguna a la plataforma Instagram, o si fan un seguiment de la ruta via Twitter, ho facen amb l'etiqueta #VLCencançons. El docent també explicarà les coses importants que caldrà portar a l'excursió: aigua, entrepà, gorra, calçat còmode, càmera de fotos, dossier de cançons i bona veu, que tindran també per escrit a l'autorització (Annex 3) que el docent repartirà. Per últim, es delimitarà l'hora i el punt de partida on tothom haurà d'estar a punt per a començar la ruta.

La relació d'ubicacions amb les composicions poeticomusicals és, per ordre, la següent ([enllaç de Google Maps](#)):

1. El Cabanyal, IES Isabel de Villena ("Quan caminàvem", d'Aspencat)
2. Llit vell del Túria, Pont de l'Exposició ("Del Saler", d'Al Tall)

3. Parterre (“Camals mullats”, de La Gossa Sorda)
4. Carrer Sant Vicent (“València, 9 d'Octubre”, de Pau Alabajos)
5. Sant Agustí (“Història d'un amor alternatiu”, d'Andreu Valor)
6. Carrer dels Teixidors (“Carrer dels Teixidors”, de Mesclat).
7. Torres de Quart (“Màquina avant”, de Vertigen)
8. Carrer de Cavallers (“Alenar”, de Maria del Mar Bonet).
9. Torre de Serrans, (“La vida sense tu”, d'Obrint Pas)

AR 6. Ruta literària

Durada: 06.10 hores

Materials: dossier de cançons, càmera de fotos

Organització: grups reduïts

Descripció: el punt de partida de la ruta literària tindrà lloc al vestíbul de l'Institut, l'IES Isabel de Villena, a les 8.00 h. Quan estiguen tots preparats, l'alumnat i el docent es dirigiran a l'exterior del centre, situat en el Cabanyal, la primera parada de la ruta. Una vegada allí, els alumnes hauran d'explicar allò que saben del lloc, fent memòria de la recerca que van fer a classe en sessions anteriors. Després, els tres membres del grup als quals els correspon aquesta localització, recitaran la cançó/poema treballat (cadascú llegirà un fragment de la composició). Per concloure l'activitat, un músic que ens acompanyarà interpretarà la cançó amb l'ajut d'una guitarra. Durant tot aquest període els alumnes faran fotografies que podran utilitzar posteriorment per al muntatge del videolít.

Una vegada el músic haja acabat de tocar en aquest primer punt inaugural de la ruta, el grup classe es dirigirà a la parada de bus Isabel de Villena per agafar la línia 32, que en un temps de 40 minuts els deixarà a la parada Misser Mascó - Dr. Moliner, situada a 5 minuts del Pont de l'Exposició, on faran la parada corresponent al segon punt de la ruta, el llit vell del Túria. Allí, i en els set punts restants de la ruta (Plaça d'Alfons el Magnànim (Parterre), el carrer de Sant Vicent Màrtir, la plaça de Sant Agustí, el carrer de Teixidors, les Torres de Quart, el carrer de Cavallers i les Torres dels Serrans) es repetirà la mateixa pràctica que al Cabanyal: retroalimentació de la informació sobre el lloc, recitació per part dels alumnes corresponents i actuació del músic.

Com que tots els punts es troben relativament prop els uns dels altres (llevat del Cabanyal), el recorregut es fa a peu. El temps que hi ha d'una parada a una altra és de 10-15 minuts, i a cadascun dels llocs seleccionats emprarem 15 minuts, aproximadament, per realitzar les tasques. Hi haurà una pausa de 30 minuts a mitjan matí (abans del punt del Carrer de Cavallers) per tal d'esmorzar i fer un descans. Una vegada finalitzada l'eixida, agafarem el tramvia Pont de Fusta, situat a 5 minuts de l'última parada de la ruta, les Torres dels Serrans, fins a la parada

Eugenia Viñes del Cabanyal, situada a cinc minuts de l'IES Isabel de Villena. Aquest trajecte durarà 20 minuts. A les 14:10 hores a l'institut finalitza l'eixida.

AR7. Taller de creació d'un muntatge poètic audiovisual (videolít)

Durada: 55 minuts.

Materials: aula d'informàtica amb ordinadors que tinguen instal·lat un programari senzill d'edició de vídeo (Movie Maker en cas d'ordinadors amb SO Windows i Kino en cas d'ordinadors amb Linux). Pendrive (o carpeta al Drive de Google) de cada grup on estaran els arxius que necessitaran i que prèviament hauran treballat a casa.

Organització: grup classe

Descripció: des del dia que hagen començat a treballar la lletra de la cançó fins després de la ruta, els petits grups hauran tingut temps per a anar fent les fotografies necessàries i la gravació de l'àudio per al videolít extraescolarment. El muntatge es farà a classe, descrit a continuació:

Anirem a l'aula d'informàtica per poder treballar com crear i editar el vídeo. El professor o professora, amb un ordinador connectat a un canó, anirà realitzant, pas a pas, la creació del videolít que els haurà mostrat en l'activitat prèvia. Explicarà breument les diferents funcionalitats que té el programari triat i al mateix temps els diversos grups, amb el seu ordinador, faran el seu videolít. Esquemàticament seria així:

1. Posar en un mateix directori tots els arxius necessaris.
2. Emular els passos que el professor farà amb el seu ordinador.
3. Deixar que el programari edite el vídeo amb les imatges fetes i l'arxiu d'àudio que prèviament hauran gravat.
4. Visualització per petits grups i retocs finals perquè tot quadre temporalment.
5. Passar tots els videolits acabats al llapis de memòria del professor.

Si hi ha temps, els grups penjaran el videolít a la plataforma YouTube, així es podrà penjar l'enllaç i visualitzar-los des del Google Maps. D'aquesta manera, en cada punt del Google Maps es podrà trobar el videolít que ha fet l'alumnat, el títol de la cançó, el nom de grup/autor, el fragment de la cançó on apareix el lloc i la ubicació.

AA 8. Visualització crítica i presentació dels treballs de l'activitat.

Durada: 40 minuts.

Materials: ordinador connectat a un projector i a un sistema de so, llapis de memòria amb els diferents videolits dels alumnes.

Organització: es treballarà en grup-classe, el professor farà de dinamitzador i de moderador, així mateix extraurà conclusions, que comentarà en veu alta.

Descripció: a classe, cada petit grup passarà el seu muntatge i el grup-classe farà un debat sobre el significat i les relacions establides entre el muntatge i el text-cançó. El professor farà de moderador i dinamitzador. En finalitzar les intervencions del grup-classe (o el temps determinat pel professor), el grup autor del muntatge explicarà el seu punt de vista. El professor també participarà en el debat. Açò es repetirà amb el muntatge de tots els grups.

En acabar tots els petits grups, el grup classe farà un resum de les figures literàries que l'autor ha fet servir i els recursos audiovisuals que els diferents grups han fet servir a partir del treball realitzat i exposat dels petits grups. El professor farà de dinamitzador i escriurà els resultats a la pissarra, que posteriorment passarà a net i repartirà a l'alumnat perquè queden com un resum de tota la teoria treballada.

Aquesta activitat servirà per a avaluar. Es parlarà del per què han escollit les imatges que han posat al vídeo, les eines, la simbologia de les imatges, el ritme, l'entonació, etc., i es tractarà de relacionar amb els continguts teòrics que s'han treballat al llarg de les diverses activitats.

AA 9. Autoavaluació

Durada: 15 minuts

Materials: qüestionari perquè l'alumnat s'autoavalue.

Organització: grup classe

Descripció: l'alumnat emplenarà un qüestionari en el qual haurà de respondre preguntes relacionades amb els continguts tractats al llarg de la seqüència i autoavaluar-se. El qüestionari es troba a l'Annex 2.

4. ATENCIÓ A LA DIVERSITAT

Cal tindre en compte algunes consideracions metodològiques per a l'atenció a la diversitat. Com que aquesta SD conté activitats flexibles, admet sense massa canvis les possibles adaptacions en relació amb les particularitats i les necessitats de l'alumnat, que el professorat podrà resoldre de la següent manera:

- Adequant la composició dels grups per tal d'afavorir el treball cooperatiu.
- Adequant la dificultat dels textos (cançons) i dels criteris de comentari segons la capacitat de l'alumnat.
- Adequant les indicacions de les activitats per tal que siguin més o menys pautades.
- Adequant les fases de revisió dels documents per tal d'aconseguir que tots els alumnes arriben als objectius proposats.

5. AVALUACIÓ

Els criteris d'avaluació que fem servir i que deriven dels objectius de la seqüència didàctica són els següents:

- Participació activa en les interaccions a l'aula i fora de l'aula.
- Capacitat de lectura i redacció de manera adequada.
- Competència en les destreses orals.
- Capacitat crítica de l'alumne a l'hora de llegir un text.
- Capacitat de síntesi a l'hora de seleccionar informació rellevant d'un text
- Creativitat a l'hora de portar a terme la tasca.
- Capacitat de treball en grup.
- Domini de les TIC
- Presentació adequada dels treballs realitzats.

Els continguts apresos al llarg de la seqüència s'avaluen mitjançant la revisió del resultat de les produccions dels alumnes realitzades al llarg de la seqüència i les activitats d'avaluació finals, el videolit i l'autoavaluació, i servirà per a:

- Comprovar la capacitat de l'alumnat per portar a terme una anàlisi completa de les composicions poètiques.
- Comprovar la capacitat de creació literària de l'alumnat mitjançant les TIC.
- Comprovar la capacitat d'expressió oral i comprensió de textos de l'alumnat.
- Comprovar que l'alumnat ha entès el lligam entre música i literatura.

6. REFLEXIÓ FINAL

Hem elaborat aquesta seqüència didàctica per endinsar l'alumnat en la poesia, en el gust de llegir-la i fer-ho d'una manera innovadora, útil i eficaç. És clar que la poesia és un gènere costós de treballar en l'adolescència, però amb aquesta seqüència didàctica hem volgut fer palès que hi ha estratègies eficaces i engrescadores per a treballar-la. Aquest fet ens ha permès explorar noves maneres de treballar un gènere que sovint es treballa molt per sobre en l'educació secundària, alhora que ens permet reivindicar la música com a eina motivadora i aglutinadora, sobretot en l'edat en qüestió.

En la societat del coneixement i de la informació en la que vivim no podíem prescindir de treballar a través de les eines TIC i fomentar el treball cooperatiu, ja fos en xicotets grups o en gran grup classe. A diferència de les tendències educatives tradicionals, no podíem oblidar tampoc el vessant creatiu de l'alumnat, ni les habilitats de comprensió i expressió escrites i orals.

És obligatori per als professionals d'aquesta matèria cercar i trobar aquestes estratègies per a transmetre tant els coneixements declaratius com els procedimentals en el dia a dia de l'assignatura. Cal col·locar l'alumne com a protagonista de la pràctica docent, en qualsevol pràctica d'ensenyament-aprenentatge. Apropar la poesia a l'alumnat d'una manera motivadora sempre resultarà més fàcil d'interioritzar els coneixements i més agradable d'aprendre.

7. BIBLIOGRAFIA

DEVÍS ARBONA, Anna, *Seqüència didàctica per a comentar textos*. València: Universitat de València.

DIEC = Diccionari de la llengua catalana (2007), 2a ed., Barcelona / Palma / València, Enciclopèdia Catalana / Edicions 62 / Publicacions de l'Abadia de Montserrat / Moll / 3 i 4. També disponible en línia a <<http://dlc.iec.cat>>.

Enciclopèdia catalana, <<http://www.enciclopedia.cat/>>

Viasona, <<http://www.viasona.cat/>>

Viquipèdia, <<https://ca.wikipedia.org/>>

8. ANNEXOS

ANNEX 1. DOSSIER DE CANÇONS

1. QUAN CAMINÀVEM - ASPENCAT

Quan caminàvem per la desobediència
Quan tu i jo teníem somnis rebels
Quan sobreviure forma part de l'essència
A la meua terra hi ha una pluja d'estels

Quan caminàvem pels carrers de València
Quan tu i jo teníem somnis rebels
I amb poemes d'amor bastíem la resistència.

Per camins d'horta sembrada avancem
Enyorem un temps que no s'ha viscut encara
Un passat de lluita accelerada
Assaig d'una esperança que camina fermament
I transforma aquest present

El Cabanyal que resisteix

Hui no tinc cap dubte, hui t'estime encara més
Hui vull fer l'amor de matinada
Hui voldria ser un gran deixeble d'Estellés
Veig murals a les parets

Saps que no vull glòria ni riqueses
No vull cartes de promeses enfonsades en el mar
Que no vull palaus ni vull princeses
No vull plors, ni vull tristeses, comencem a caminar

Quan caminàvem per la desobediència

Quan tu i jo teníem somnis rebels
Quan sobreviure forma part de l'essència
A la meua terra hi ha una pluja d'estels

Quan caminàvem pels carrers de València
Quan tu i jo teníem somnis rebels
I amb poemes d'amor bastíem la resistència.
Fins un nou combat.

Quan l'Albufera ens sostenia
Una vela llatina navegava contra el vent
Amb la memòria empresonada
Els punys i les corbelles sobre sendes de paper
Creix la flor del taronger

Davant les torres de Serrans
El nostre amor serà la clau que obri tots els panys
Dels portals d'una València
On sona la freqüència del cor de Benimaclet
Amb Tereses i Bassets

Saps que no vull glòria ni riqueses
No vull cartes de promeses enfonsades en el mar
Que no vull palaus ni vull princeses
No vull plors, ni vull tristeses, comencem a caminar

Quan caminàvem per la desobediència
Quan tu i jo teníem somnis rebels
Quan sobreviure forma part de l'essència
A la meua terra hi ha una pluja d'estels

Quan caminàvem pels carrers de València
Quan tu i jo teníem somnis rebels
I amb poemes d'amor bastíem la resistència.

Fins un nou combat.

Es difícil oblidar, les façanes d'aquell temps
I els amants que s'estimaven quan la por era el segell
I El futur d'aquells infants que miraven als estels
Il·lusions d'un gran present!

Tu i jo som rebels del temps i la distància
Alumnes de l'amor, amants de la insolència
Poetes d'esta nit, pintors del nostre llit
Les coses impossibles d'explicar d'aquesta ciència

Tu i jo som satèl·lits sense rumb en la galàxia,
d'amors impossibles som la paradoxa,
som pretèrits imperfets de la nostra història,
som aquell record inoblidable en la memòria

Quan caminàvem per la desobediència
Quan tu i jo teníem somnis rebels
Quan sobreviure forma part de l'essència
A la meua terra hi ha una pluja d'estels

Quan caminàvem pels carrers de València
Quan tu i jo teníem somnis rebels
I amb poemes d'amor bastíem la resistència.

Fins un nou combat.

Quan caminàvem per la desobediència
Quan tu i jo teníem somnis rebels
Quan sobreviure forma part de l'essència
A la meua terra hi ha una pluja d'estels

Quan caminàvem pels carrers de València
Quan tu i jo teníem somnis rebels
I amb poemes d'amor bastíem la resistència.

1. Diques quin és el tema de la cançó.
2. Analitza la rima i mètrica de la composició.
3. Quin recurs literari trobem a la primera estrofa del poema, amb la repetició del mot "Quan" al començament dels tres primers versos?
4. "El nostre amor serà la clau". Quina figura literària trobem en aquesta estructura?
5. Quin recurs fònic trobem als dos últims versos de la cinquena estrofa?

2.DEL SALER- AL TALL

Platja de pinada, ja et pots preparar:

una comitiva d'hòmens amb carpetes se't va aproximant.

Trau més argelagues i tots anirem
a ventar les plagues
que porta el mal vent.

Platja de pinada, ja pots tremolar ,
sent els grans discursos que està dedicant-te
la gent important.

Trau més argelagues i tots anirem
a ventar les plagues
que porta el mal vent.

Platja de pinada, posa't a plorar,
els grans empresaris i les constructores
ja varen firmar.

Trau més argelagues i tots anirem
a ventar les plagues
que porta el mal vent.

Platja de pinada, no els deixes entrar,
un comboi de màquines i d'asfaltadores
ix de la ciutat.

Trau més argelagues i tots anirem
a ventar les plagues
que porta el mal vent.

Platja de pinada, ja et pots preparar:
ets massa bonica perquè gent de poble
vinga a berenar.

Trau més argelagues i tots anirem
a ventar les plagues
que porta el mal vent.

Platja de pinada, et volen furтар,
t'hi posen un hipòdrom, camp de golf i tennis,
per qui ho pot pagar.

Trau més argelagues i tots anirem
a ventar les plagues
que porta el mal vent.

Platja de pinada, et volen furтар,
ja estàs mal ferida i ben encordada per vetes d'asfalt.

Trau més argelagues i tots anirem
a ventar les plagues
que porta el mal vent.

Platja de pinada, et volen furтар,
t'ofeguen amb finques i pisos de luxe
i grans restaurants.

Trau més argelagues i tots anirem
a ventar les plagues
que porta el mal vent.

Platja de pinada, fes córrer la veu,
pel llit vell del Túria i per l'Albufera
hi ha núvols al cel
Trau més argelagues i tots anirem
a ventar les plagues
que porta el mal vent.

Terres i aigües nostres, el poble ho sap bé
no entraran pirates amb mans enguantades
a fer el saqueig.

1. Al començament de totes les estrofes (exceptuant la tornada) es repeteix la construcció "Platja de pinada". De quin recurs literari es tracta?
2. Explica l'argument de la cançó.
3. Realitza l'anàlisi mètrica de la composició.

3.CAMALS MULLATS - LA GOSSA SORDA

Cinc de la matinada
no esperava que acabarem
pels carrers de ciutat vella
tu davant i jo darrere.
València banyada,
camals mullats,
València banyada.

Pel carrer de cavallers
dalt de una bicicleta vella
recorriem la distància
i guardava l'equilibri
fregant-te amb les galtes l'esquena,
camals mullats,
fregant-te l'esquena.

Carrer de la pau,
parterre, glorieta,
semàfor de jutjats,
frenada en sec
i els dos a terra
somrius i et bese a la dreta,
govern militar,
hi ha un tio en metrallera
que ens mira molt mal,
ja saps que passa.

T'estime, t'estimo, t'estim

T'estime, t'estimo, t'estim

T'estime, t'estimo, t'estim

Poetes de la nit
que fan que parlen les parets
a la València
de Blanquita i Estellés
i hem fet música mètrica sàtira,
per canviar els teus desitjos
per matar els teus silencis,
finestres balcones que no esperen Benet
a la València
de la FAI i de Basset
i a cada barri se sent rebombori
unim les nostres forces
come together everybody
he retrobat l'espurna
l'altra cara de la lluna
amb els veïns del Cabanyal
i les veïnes de portades
de la Punta, l'espurna

l'altra cara de la lluna.

I obrirem una altra porta evidenciant la mentida.

T'estime, t'estimo, t'estim

Jo tinc en ment una València on els carrers són de plata.

T'estime, t'estimo, t'estim

Jo soc pacient i per això reiterare fins que caiguen.

T'estime, t'estimo, t'estim

Ja hem obert totes les ments i els portons de les cases.

Murs de la metròpoli són de carbó

les línies del metro la nostra presó

spray i les parets de colors

qui observa els mossos bon observador

a la *city* li és igual per on surti el sol

sap que si aixeco el cap només hi veig pols

el barri somriu perquè no estem sols

parem els seus pals, exemples són molts

però cadascú amb el seu entorn

xarxa d'afinitats dinamitant els ciments del món.

Joventut i experiència

referents potents des de Sants fins a València.

I obrirem una altra porta evidenciant la mentira.

T'estime, t'estimo, t'estim

Jo tinc en ment una València on els carrers són de plata.

T'estime, t'estimo, t'estim

Jo sóc pacient i per això reiteraré fins que caiguen.

T'estime, t'estimo, t'estim

Ja hem obert totes les ments i els portons de les cases.

No hi ha tanta diferència

la ciutat té barrots de ferro

Barna, Sants, València

porten les seves credencials
La Gossa Sorda i Pirats Sound Sistema.

Heu sentit l'olor a podrit
de traïció, bellesa morta i violència
o és que algú ha dit el nom de València
en l'aire barreja de fem i salobre
i sota terra la mort,
la mort al metro dels pobres.

I obrirem una altra porta evidenciant la mentira.
T'estime, t'estimo, t'estim
Jo tinc en ment una València on els carrers són de plata.
T'estime, t'estimo, t'estim
Jo sóc pacient i per això reiteraré fins que caiguen.
T'estime, t'estimo, t'estim
Ja hem obert totes les ments i els portons de les cases.

I obrirem una altra porta evidenciant la mentira.
T'estime, t'estimo, t'estim
Jo tinc en ment una València on els carrers són de plata.
T'estime, t'estimo, t'estim
Jo sóc pacient i per això reiteraré fins que caiguen.
T'estime, t'estimo, t'estim
Ja hem obert totes les ments i els portons de les cases.

Cinc de la matinada,
no esperava que acabàrem
pels carrers de Ciutat Vella,
camals mullats...

1. Quin recurs literari trobem al quart fragment amb la repetició de l'estructura "T'estime, t'estimo, t'estim"?

2. A la cinquena estrofa trobem l'oració "matar els teus silencis". De quina figura literària parlem?
3. En el desé fragment podem llegir: "l'olor a podrit de traïció, bellesa morta i violència". De quin recurs literari es tracta?
4. Quin és el tema principal de la cançó?
5. Analitza la rima i versificació de la setena estrofa.

4. VALÈNCIA 9 D'OCTUBRE - PAU ALABAJOS

Sonen les dolçaines
en el **carrer Sant Vicent**,
més de quinze mil persones
volen fer sentir la veu.

Les paraules cobren força,
hem fet nostra la ciutat,
ja s'enlairen les banderes
per damunt dels nostres caps.

Missatges d'esperança
en els càntics de la gent,
el futur és patrimoni
de qui creu en el present.

És tan fàcil contagiar-se
de l'eufòria dominant,
bastirem els nostres somnis
sense por a flaquejar.

És València, 9 d'Octubre,
no podran fer-nos callar,
cridarem amb tantes ganes
que l'asfalt tremolarà.

Caminem com sempre,
avançant contracorrent,
la revolta és quotidiana
i n'hi ha molta feina per fer.

Salvarem tots els obstacles,
és qüestió de voluntat:
construirem una utopia
amb les nostres pròpies mans.

Redreçarem la història,
mamprendrem un nou camí,
girarem la vista enrere,
lluitarem contra l'oblit.

Aprendrem de les errades
que hem comés en el passat,
escriurem en les façanes
que estem farts de claudicar.

1. Quin és el tema principal de la cançó?
2. Quin recurs literari trobem a l'últim vers de la cinquena estrofa ("l'asfalt tremolarà")?
3. A la setena estrofa trobem l'estructura "construirem una utopia". De quin recurs literari es tracta?
4. Realitzeu l'esquema mètric de la segona estrofa de la composició.

5. HISTÒRIA D'UN AMOR ALTERNATIU - ANDREU VALOR

Pantalons bossuts, pírcing al nas, rastes al cap,
al casal fomenta com canviar les coses.
Abandona la ruïna que li aporta el seu sofà,
sap aprofitar el màxim de les hores.

Ella hippy, tendra...no es perd cap concert d'ska.
Només té temps per a pensar que la rescaten!
Ha canviat l'enginyeria per aprendre català,
pregona la llibertat de tot un poble!

Han creuat mirades però mai no s'han atrevit
a canviar alguns versets i unes cassalles.
Ell espera perquè arribe una data especial
i ha pensat que el 9 d'octubre és entranyable.

Sepulcral silenci, respecte d' enamorats.
A ulls externs de radicals els dictaminen,
per obviar algunes normes, per no creure en majestats
perquè continuant igual no poden viure.

I sols volen fugir de la misèria,
D'una hipnòtica condemna capital.

La coherència els ha ensenyat l'alternativa a tanta angoixa
Per no seguir el camí dels afectats!

Per **Sant Agustí** ell comença a manifestar,
punys en alt perquè creu en un país lliure!
Però no pot evitar alçar la vista per cercar
a eixa criatura que el seu cor ocupe.

Ella no ha dormit tres nits pensant que hui el veurà,
s'ha arreglat més que mai en la seua vida.
I anit va escriure una nota sense aconseguir signar
amb desig perquè sospite qui l'estima!

Muixerangues i càntics per clamar.
I ara al "Terra" perquè la nit és llarga.
Refugiat de la resta ell repassa amb ansietat

una història que siga com la somiada.

Mitja nit, aigua a cànters i ací està,
ben mullada, no troba la vergonya.

Ell l'abriga amb la senyera, ha subornat l'obscuritat
per confessar-li que el seu cor fa temps que és d'ella!

1. Digues quin tipus de rima (consonant/assonant, masculina/femenina) i esquema mètric trobem a les estrofes d'aquesta cançó.
2. Explica el tema principal de la composició.
3. Quin recurs literari trobem al penúltim vers de la cançó (ha subornat l'obscuritat)?
4. Molts dels versos acaben amb un signe d'exclamació per tal d'incrementar l'emotivitat del que es vol transmetre. De quin recurs literari es tracta?

6.CARRER DE TEIXIDORS - MESCLAT

A València hi ha un carrer
—en faig una i toco el dos—
si voleu saber quin és:

el carrer de Teixidors.

Si n'hi ha quatre minyones
allà dalt del balconet,
de les quatre teixidores
una m'ha picat l'ullet.

Jo no sé conèixer
aquests petits aucells,
si en seran cardines
o bé passerells.

Avui fan una paella
al carrer dels Teixidors,
n'he llogat una rondalla

per cantar-la al meu amor.
Dolçainer i tabalera
cantadora i cantador,
versador me l'estalvio
que els versets els dicto jo.

Jo l'esguardo i ella em mira,
jo la miro i ella em veu,
jo la veig i ella m'esguarda.
Dels seus ulls ara sóc reu.
Vull que em facis roba nova
embellida amb deu rivets
i teixint-la únicament
amb ditades i amb besets.

1. Analitza la rima i mètrica d'aquesta composició.
2. Quin recurs fònic trobem a l'últim fragment del poema?
3. Digues el tema principal de la cançó.

7. MÀQUINA AVANT - VERTIGEN

En serem milers marxant i entrant a la ciutat,
pels vells camins de l'horta amb els peus bruts de fang.
Vindrem per Torrefiel, vindrem per Campanar,
per l'horta de Pinedo i pel camí del Real.
Prendrem tots els carrers, la gent ens mirarà
amb cara de sorpresa i cedint-nos el pas
Prendrem tots els carrers la gent ens mirarà.

I enfilarem la nit camí del centre urbà
on hem quedat a l'alba amb un grup de companys.
Vindrem amb fanalets fets de meló d'Alger
i canyes de les vores del nostres barrancs.
Destaparem la llum, les capsas de cartró

d'on ixen papallones de mil colors.
Destaparem la llum, les capses de cartró
on criàvem cucs de seda.

Màquina avant
s'ha desbordat la primavera
Per tu, per tu només
pètal ràpid i encès.
Per tu el migdia crema.

I avançarem contents segurs i organitzats
per plantar la bandera a les **Torres de Quart**.
Traurem els mobles vells, les ombres del passat,
farem una foguera despertant la ciutat.
Destaparem la llum, les capses de cartró
d'on ixen papallones de mil colors.
Destaparem la llum, les capses de cartró
on criàvem cucs de seda.

Màquina avant,
s'ha desbordat la primavera
Per tu, per tu només
pètal ràpid i encès.
Per tu el migdia crema.

Màquina avant,
sota l'asfalt renaix la terra.
Els dies van canviant
i els teus van despertant.
Activa guerrillera.

Queda ben clar que les puces no marxen.
De moment, sents el moviment.
Demà pintarem tots els carrers amb una primavera

de pell de color vermell.

En serem milers marxant i entrant a la ciutat
Ja s'acaba aquest hivern tan dur i etern
ja s'acaba el silenci i el badall.

1. Al segon vers tercera estrofa trobem: "s'ha desbordat la primavera". De quin recurs literari es tracta?
2. A la setena estrofa trobem: "primavera de pell de color vermell". De quin recurs literari es tracta?
3. Explica l'argument de la cançó.
4. Realitza l'anàlisi mètrica d'aquesta composició.

8.MARIA DEL MAR BONET - ALENAR

El sol, que no surti avui,
i que tornin els estels;
que jo t'he de mester a prop
per jugar amb els teus cabells.

Si tu toques i jo cant,
vol dir que mos entenem;
i tot el camí que feim
serà per anar endavant.

A València hi ha un carrer
que té geranis i ombres,
humitats i tenebrors,
saliva i enteniment.

Si voleu saber quin és...

"el carrer dels Cavallers".

Àngel caigut,
principi del foc,

magrana oberta;
tot això ets tu,
jo n'estic certa.

Adéu lluna de nit,
adéu sol de migdia;
adéu a tots els estels
que me féreu companyia.

Adéu als qui heu escoltat
la meua veu per amiga;
jo he cantat en nom vostre;
la vostra veu és la mia.

1. Quina és la temàtica principal d'aquesta cançó?
2. Observa la segona estrofa de la composició i digues el tipus de versificació i rima que hi trobem (nombre de síl·labes, art major o menor, rima assonant o consonant, masculina o femenina, esquema mètric...).
3. Quin recurs literari trobem a la cinquena estrofa amb la repetició del mot "adéu"?
4. Quin recurs literari hi ha al segon vers de l'última estrofa?

9.LA VIDA SENSE TU -OBRINT PAS

La vida és un matí de cada dia
quan et passava a recollir
una caputxa negra, texans amples
un mural descolorit.

La vida és una classe a Filologia
on agitàvem el demà,
un sol roig colant-se a l'assemblea
apunts bruts, cabells daurats.

La vida és un dijous que acabaria
al teu pis d'estudiants,
quatre espelmes grogues a la cuina
ombres nues, plats trencats.

La vida és un cel blau cap al migdia
quan pujàvem al terrat
una cançó d'Extremo, roba estesa
València entre llençols blancs.

La vida és tancar els ulls, tornar a riure
cridar al vent, sentir-nos lliures
la vida és desitjar tornar a nàixer
córrer tot sol, sentir-te créixer

La vida és el fred tallant les cares
i una llàgrima incendiant les galtes
la vida és entendre que he d'aprendre
aprendre a viure
la vida sense tu.

La vida és mossegar la fruita dolça
a les escales de Mercat Central
pujar per Cavallers fins la Valldigna
fumar oblits, cantar a crits.

La vida és una casa enderrocada
creuant les **Torres de Serrans**
'Amor, humor, respecte' a la façana
foc i metralla a les nostres mans.

La vida és agafar el primer tramvia
del Pont de Fusta al Cabanyal
una ciutat taronja a les finestres

un món en guerra als ulls cansats.

La vida és una barca abandonada
que vam trobar davant del mar
sentir-nos com dos naufrags a la platja
l'últim cop que em vas besar.

1. Quin és el tema principal de la cançó? (La vida i el pas del temps)
2. L'estructura morfosintàctica "La vida és" es repeteix a l'inici de cada estrofa. De quin recurs literari es tracta? (Anàfora o paral·lelisme)
3. Quin recurs literari trobem al primer vers de la composició: "La vida és un matí de cada dia"? (Sinècdoque)
4. Al segon vers de la segona estrofa trobem l'estructura "agitar el demà". De quin recurs literari parlem? (metàfora)
5. "Un sol roig colant-se a l'assemblea" apareix al tercer vers de la segona estrofa. Quina figura literària hi trobem? (Personificació)

ANNEX 2. QÜESTIONARI FINAL

1. Les cançons

- Escoltes música en valencià habitualment? Coneixies els grups de música seleccionats?
- Les cançons t'han resultat fàcils d'entendre? Has trobat alguna dificultat?
- Explica l'argument de la cançó que has treballat. T'ha transmés alguna cosa?
- Què t'ha semblat conèixer Xavi Sarrià, autor de la cançó "La vida sense tu" d'Obrint Pas?

2. La poesia

- Alguna vegada havies treballat la poesia mitjançant cançons? Què t'ha semblat l'experiència?
- Explica breument com és l'estructura d'un poema.
- Explica algun recurs literari i algun tema que haja aparegut en les composicions treballades.
- T'ha agradat recitar poesia? Justifica la teua resposta.

3. La ruta

- Què t'ha paregut la ruta literària pel centre de València? T'ha agradat l'experiència?
- Coneixies els llocs on hem fet parada? Quins? Per què?
- Què és el que més t'ha agradat de l'eixida?

4. El videolit

- T'ha agradat treballar la poesia a través d'un vídeo? Per què?
- Has après com crear i muntar un vídeo? T'agradaria tornar-ho a fer?
- Quin videolit t'ha agradat més? Per què?

5. Puntuació

- Quina nota creus que et mereixes? (1-10)
- Quina nota creus que es mereixen els teus companys de grup? (1-10)

ANNEX 3. AUTORITZACIÓ DE L'EIXIDA

AUTORITZACIÓ D'EIXIDA DE L'IES ISABEL DE VILLENA

Jo _____, amb DNI _____, done
autorització perquè el meu fill/a _____ isca del
centre el dia 11 de març de 2016.

Signatura del pare/mare/tutor:

Telèfon de contacte:

Motiu: realització de la ruta literària "València en cançons"

Espai: ciutat de València

Professors responsables: Manuel Badal, Albert Dols i Irene Faus

Assignatura: Valencià: llengua i literatura

Hora d'eixida: 8.00h

Hora de tornada: 14.10h

Preu: 3€ (transport públic)

CAL PORTAR:

Esmorzar

Aigua o refrescos

Roba i calçat còmodes

Dossier de cançons

Càmera